

รายงานผลการเข้าร่วมประชุม

คณะกรรมการนโยบายการศึกษา

(Education Policy Committee: EDPC)

ขององค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา
ครั้งที่ ๓๓

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับองค์การโออีซีดีทางด้านนโยบายการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการส่งคณะผู้แทนเข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการนโยบายการศึกษาของ OECD (Education Policy Committee: EDPC) ในฐานะผู้สังเกตการณ์ (observer) ปีละ ๒ ครั้ง ในเดือนเมษายนและพฤศจิกายน ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๖๒ โดยมีทั้งการส่งผู้เข้าร่วมประชุมไป ณ สำนักงานใหญ่ OECD กรุงปารีส สาธารณรัฐฝรั่งเศส และการเข้าร่วมประชุมออนไลน์ ณ ประเทศไทย ตามสถานการณ์ที่เห็นควร ตลอดจน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้เข้าร่วมดำเนินโครงการทางด้านการศึกษา Country Programme ระยะที่ ๒ กับองค์การโออีซีดี จำนวน ๑ โครงการ ได้แก่ โครงการพัฒนาคุณภาพสถิติการศึกษาไทย (Improving the Quality of Education Statistics) แสดงให้เห็นถึงบทบาทของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการนโยบายการศึกษาขององค์การโออีซีดีมาอย่างต่อเนื่อง

การเข้าไปมีส่วนร่วมในการประชุมของ EDPC ทำให้มีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจจัดทำและพัฒนาการศึกษาของประเทศในระดับต่าง ๆ ให้สามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาได้อย่างทั่วถึงและแข่งขันได้กับนานาชาติ โดยเฉพาะการเชื่อมโยงการพัฒนาการศึกษากับการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ และสามารถเห็นทิศทาง แนวโน้มการพัฒนาการศึกษาในอนาคตที่จะเกิดขึ้นเนื่องจากผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะในยุคหลังการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ซึ่งกลุ่มประเทศโออีซีดีมีความเชี่ยวชาญในประเด็นสำคัญทางการศึกษาในหลายเรื่อง เช่น การพัฒนาทักษะ การประเมินผล เทคโนโลยีและดิจิทัลทางการศึกษา การพัฒนาประสิทธิภาพทางการศึกษา และการทบทวนประเด็นสำคัญเชิงนโยบาย เป็นต้น

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายการผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายการศึกษาครั้งที่ ๓๓ ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้จัดทำนโยบายและแผนทางการศึกษาของประเทศไทยทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค รวมถึงหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาให้สามารถเท่าทันบริบทในสังคมไทยและสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลง พัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพทั่วถึงและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖

สารบัญ

ที่มา	๑
การรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ	๑
การรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายการศึกษาระดับรัฐมนตรี	๕
การดำเนินงานและงบประมาณของคณะกรรมการฯ ปี ๒๐๒๑ – ๒๐๒๒	๖
โครงการการศึกษาสำหรับสังคมที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง (Education for Inclusive Societies)	๘
นโยบายการศึกษาระดับอุดมศึกษา (Higher Education Policy)	๑๑
แนวทางการดำเนินงานเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Mapping on Lifelong Learning)	๑๔
รายงานทักษะการที่จำเป็นในปี ๒๕๖๖ (Skill Outlook 2023)	๑๗
ข้อเสนอแนวทางการดำเนินงานในอนาคต	๑๘
คณะผู้จัดทำ	๑๙

รายงานผลการเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการนโยบายการศึกษา(Education Policy Committee: EDPC) ขององค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา ครั้งที่ ๓๓
ระหว่างวันที่ ๒๐ - ๒๑ เมษายน ๒๕๖๖

.....

รัฐบาลไทยได้ร่วมลงนามบันทึกความเข้าใจการต่ออายุโครงการหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนา (Country Program: CPII) ระยะที่สอง กับองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาหรือองค์การโออีซีดี (Organisation of Economic Co-operation and Development: OECD) ซึ่งเป็นความร่วมมือ ๓ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๖ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะหน่วยงานด้านนโยบายการศึกษาของประเทศ ขณะนี้อยู่ในระหว่างการดำเนินโครงการพัฒนาคุณภาพสถิติการศึกษาไทย (Improving the Quality of Education Statistics) ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการภายใต้ Country Program: CPII ระยะที่สองร่วมกับองค์การโออีซีดี ทั้งนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ส่งคณะผู้แทนเข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการนโยบายการศึกษาขององค์การโออีซีดีมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ทั้งการประชุมที่กรุงปารีส และการประชุมออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ การเข้าร่วมประชุมครั้งนี้ เป็นการประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งที่ ๓๓ ณ สำนักงานใหญ่ขององค์การโออีซีดี กรุงปารีส สาธารณรัฐฝรั่งเศส โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ส่งคณะผู้แทนเข้าร่วมประชุม ณ กรุงปารีส พร้อมมีคณะผู้แทนเข้าร่วมประชุมออนไลน์ ณ ประเทศไทย ทั้งจากสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา โดยมีผลการประชุม สรุปสาระได้ดังนี้

๑. รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ

Mr. Andreas Schleicher, Director for Education and Skills ขององค์การโออีซีดี ได้รายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ มีประเด็นสำคัญที่นำเสนอในที่ประชุม ได้แก่

๑) **ด้านความสามารถของ AI (Artificial Intelligence)** รายงานความก้าวหน้าจาก Centre for Educational Research and Innovation (CERI) ซึ่งเป็นผลงานวิจัยตั้งแต่ปี ๒๐๑๖ ด้านความสามารถของ AI (Artificial Intelligence) ในการตอบข้อคำถามของ PIAAC (Survey of Adult Skills) ได้อย่างถูกต้องและใกล้เคียงกับมนุษย์ในข้อคำถามง่าย ๆ สั้น ๆ ในระดับ Level ๑ และ Level ๒ และจะเริ่มตอบได้ถูกต้องน้อยลงในระดับ Level ๔ อย่างไรก็ตาม ในปี ๒๐๒๑ พบว่า AI เริ่มมีพัฒนาการในการตอบคำถามได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้นและมีแนวโน้มว่าจะมีพัฒนาการที่สูงขึ้นจากผล Pilot Study สำหรับปี ๒๐๒๖ เหล่านี้เป็นที่ยกตัวอย่างเพื่อแสดงให้เห็นว่า ไม่ใช่เรื่องที่น่าแปลกใจที่ปัจจุบันวิทยาศาสตร์ทางด้านปัญญาประดิษฐ์มีการพัฒนาอย่างมาก เช่น Chat GPT

๒) **ด้านความเสมอภาคและการศึกษาแบบเรียนรวม** ผลการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของช่องว่างความเหลื่อมล้ำจากปี ๒๐๐๙ ถึง ๒๐๑๘ แสดงให้เห็นว่าบางประเทศยังคงมีช่องว่างในด้านเศรษฐกิจ ความแตกต่างระหว่างเพศ และผู้อพยพ การปรับตัว (Adaptation) เป็นองค์ประกอบหลักในการส่งเสริมการเรียนรู้ โดยเฉพาะการปรับหลักสูตร ให้เป็น แผนการศึกษารายบุคคล (Individual Education Plan) พร้อมกับการจัดหาสิ่งที่จะส่งเสริมความพร้อมในการเรียน (Accommodations) และการปรับเปลี่ยนเนื้อหาการเรียน (Modifications) ให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนที่มีความแตกต่าง โดยจำนวนระบบการศึกษาที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงตาม ๓ องค์ประกอบดังกล่าวมากที่สุด คือ ระบบการศึกษาสำหรับกลุ่มผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ (Students with Special Education Needs)

๓) การส่งเสริมในเรื่องทักษะดิจิทัลให้กับเยาวชน ได้มีการศึกษาวิจัยว่า ครูปฐมวัยเห็นคุณค่าของการมีทักษะดิจิทัล (Digital Skills) และรู้สึกมั่นใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมากขึ้นเพียงใด เป็นที่น่าสนใจคือ ประเทศเยอรมันนีและประเทศญี่ปุ่นซึ่งเป็นประเทศที่ความเจริญทางด้านเทคโนโลยีสูง แต่กลับพบว่า ครูจำนวนไม่ถึงร้อยละ ๘ ที่เห็นว่า ทักษะ ICT เป็นสิ่งที่สำคัญในระดับสูงในการเตรียมเด็กปฐมวัยสำหรับอนาคต หรือมีความเชื่อมั่นในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ทั้งนี้เด็กเล็กควรจะต้องถูกปกป้องอย่างดีในสิ่งแวดล้อมดิจิทัล ซึ่งร้อยละ ๒๘ ของประเทศในกลุ่ม OECD เห็นว่าควรจัดให้เด็กปฐมวัยอยู่ให้ห่างไกลจากดิจิทัล (Digital-Free Space) ในขณะที่ ร้อยละ ๕๘ เห็นว่าควรมีแนวทางสำหรับผู้ดูแลเด็กปฐมวัยในด้านความเสี่ยงของเด็กต่อสภาวะทางอารมณ์และสังคม เวลาหน้าจอ และการป้องกันความเป็นส่วนตัว (Privacy Protection) และจากการศึกษาของประเทศอังกฤษ เอสโตเนีย และสหรัฐอเมริกา ปี ๒๐๑๘ พบว่า เด็กอายุ ๕ ขวบจากครอบครัวด้อยโอกาสมีแนวโน้มจะเป็นผู้ใช้อุปกรณ์ดิจิทัลค่อนข้างมาก (Heavy Users)

๔) ความคุ้มค่าในการลงทุนเพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา มีข้อเสนอว่า ควรมีการลงทุนที่ชาญฉลาด คือ การลงทุนใน ๔ ด้าน ดังนี้ ด้านที่ ๑ สนับสนุนการศึกษาและการดูแลเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพสูง ด้านที่ ๒ ลงทุนในคุณภาพของครู ด้านที่ ๓ ลดความล้มเหลวทางการศึกษา และด้านที่ ๔ ปรับเปลี่ยนเครือข่ายโรงเรียนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

๕) ด้านเพศและทักษะ พบว่า ตั้งแต่ปี ๒๐๐๕ ในกลุ่มแรงงาน (อายุ ๒๕ – ๖๕ ปี) ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญา มีสัดส่วนแรงงานเพศหญิงมากกว่าเพศชาย และเมื่อพิจารณาสาขาที่เรียน เพศหญิงยังเลือกเรียนในสาขาวิชาที่ไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก คือ ทางสาขาศึกษาศาสตร์และสาขาสุขภาพ ในขณะที่สายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ มีผู้เรียนเพศหญิงจำนวนน้อย ในขณะที่เดียวกันจากผลการสำรวจความคาดหวังทางอาชีพของผู้เรียนเพศชายและหญิงอายุ ๑๕ ปีพบว่า เพศหญิงส่วนใหญ่มีความคาดหวังอยากเป็นหมอ ครู พยาบาล เป็นต้น ในขณะที่เพศชายมีความคาดหวังอยากเป็นวิศวกรเป็นอันดับแรก และผู้เชี่ยวชาญทาง ICT เป็นลำดับรองลงมา

๖) PISA และประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม จากการศึกษาช่องว่างระหว่างหลักสูตรและความคิดเห็นของผู้เรียนต่อสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน พบว่าถึงแม้ในหลักสูตรจะมีการจัดเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนแต่เมื่อถามผู้เรียนกลับได้คำตอบที่สะท้อนว่าผู้เรียนยังไม่สามารถจัดการหรือตระหนักกับปัญหาสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนได้มากนัก การให้ความสำคัญเรื่องสิ่งแวดล้อมต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งพันธะสัญญาจากภาคการเมือง และการศึกษาต้องมีบทบาทสำคัญในการสร้างผลกระทบให้เกิดต่อชุมชน ภาคธุรกิจ และพฤติกรรมต่าง ๆ ของคนในสังคม โดยเฉพาะการสร้างตระหนักให้กับเยาวชนในเรื่องความเข้าใจในสิ่งแวดล้อม การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในชุมชน เป็นต้น

ที่มาภาพ : การประชุมผ่านระบบออนไลน์ของคณะกรรมการนโยบายการศึกษาของโออีซีดี ครั้งที่ ๓๓

๓) OECD และการทำงานร่วมกับ G20 สมัยของ Indian Presidency ๒๐๒๓ โดยทั้งสององค์กรมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน โดยได้จัดลำดับประเด็นสำคัญเชิงกลยุทธ์ ดังนี้ ๑. AI และอนาคตทางการศึกษาและทักษะ (AI and the future of education and skills) ๒. การเรียนรู้ทางดิจิทัล (Digital Learning) ๓. ยุทธศาสตร์การประเมินทักษะ (Skills strategy) และ ๔. การสนับสนุนการเคลื่อนย้ายทักษะของโลกโดยอาศัยกลไกทักษะที่เป็นที่ยอมรับ (Facilitating global skills mobility through recognizing skills)

๔) การให้การสนับสนุนประเทศยูเครน ในเรื่องต่าง ๆ เช่น การสำรวจข้อมูลด้านทักษะทางสังคมและอารมณ์ของผู้เรียน นโยบายการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ลี้ภัยชาวยูเครน เช่น การช่วยเหลือเด็กเปราะบางในเขตสงคราม โดยจัดให้มีนันทนาการและปฏิบัติการช่วยเหลือบรรเทาในการพัฒนาอารมณ์และสังคมของผู้เรียน ช่วยปรับปรุงและสร้างระบบการศึกษาใหม่ให้เป็นไปตามสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน และได้มีการศึกษาสำรวจทางด้านนโยบายกับผู้ลี้ภัยชาวยูเครน

๙) รายงานการประเมินการอาชีวศึกษานานาชาติ (International VET Assessment) อยู่ระหว่างการจัดทำร่างกรอบการดำเนินงานที่คาดว่าจะแล้วเสร็จภายในเดือนเมษายน ๒๕๖๖ และคาดว่าจะพิมพ์เผยแพร่ในต้นปี ๒๕๖๗

๑๐) นโยบายทรัพยากรศึกษาในยุคดิจิทัล มีการดำเนินงานภายใต้โครงการระหว่างปี ๒๕๖๖ - ๒๕๖๗ ได้แก่ ๑) **นโยบายดิจิทัลในโรงเรียน** (Policies for the Digital transformation of School Education) ๒) **นโยบายดิจิทัลสำหรับการจัดการเรียนการสอนในอนาคต** (Policies for Future-Ready Teaching Profession in the Digital Age) ๓) **นโยบายสำหรับการลงทุนที่มีประสิทธิภาพของการศึกษาในโรงเรียน** (Policies for Efficient Investments in School Education) โดยที่ประชุมได้นำเสนอประเด็นที่ประเทศสมาชิกควรให้ความสำคัญได้แก่ การพัฒนาครู บทบาทของ AI การปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

ที่มาภาพ : การประชุมผ่านระบบออนไลน์ของคณะกรรมการนโยบายการศึกษาของโออีซีดี ครั้งที่ ๓๓

Ms. El Iza Mohamedou, Head of the OECD Centre for Skills ขององค์การโออีซีดี ได้รายงานในประเด็นสำคัญ ๓ เรื่อง ได้แก่

๑. ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษา เรื่อง การรักษาวัยรุ่น (อายุ 12-16 ปี) ให้คงอยู่ใน การศึกษา การจ้างงาน และการพัฒนาตนเอง (Keeping Young People in Education, Employment, and Training) ของประเทศออสเตรเลีย ซึ่งได้ข้อสรุปเชิงนโยบาย ดังนี้ สนับสนุนการเชื่อมต่อระหว่าง การศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา รวมถึงให้แรงจูงใจในการเข้าร่วมและการประสบความสำเร็จใด ๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน อนุญาตให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับทางเลือกทางการศึกษาและอาชีพ ผ่านการแนะแนวทางการศึกษาและอาชีพที่มีคุณภาพสูง เสริมสร้างโอกาสการเรียนรู้ภาคีการทำงานเป็นฐาน ปรับทัศนคติต่อการเรียนระดับอาชีวศึกษาและทำให้อาชีวศึกษาน่าสนใจ เป็นที่ยอมรับและเป็นอีกตัวเลือกหนึ่ง ที่ทัดเทียมกับการเรียนในสายทั่วไป และปรับปรุงการติดตามและประเมินผลนโยบายเยาวชน (Youth Policies)

๒. ผู้จัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา (VET providers) ในประเทศออสเตรเลีย เดนมาร์ก เยอรมันนี เนเธอร์แลนด์ และสวีเดน พบว่า แต่ละประเทศมีการจัดการอาชีวศึกษาที่แตกต่างกันไม่ว่าจะเป็น ทางด้านระดับการศึกษา สาขา กลุ่มเป้าหมาย (ผู้เรียนกลุ่มเยาวชนกับกลุ่มผู้ใหญ่) และประเภทของโปรแกรม เช่น ในประเทศเนเธอร์แลนด์ สถาบันอาชีวศึกษาจัดการสอนในสาขาวิชาชีพเฉพาะสำหรับระดับอุดมศึกษา เช่น สาขาสาธารณสุข สาขาการเกษตร และสาขาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ในขณะที่ประเทศสวีเดน อายุของเด็กจะใช้เป็นตัวกำหนดว่าเด็กจะเข้าไปเรียนอาชีวศึกษาในสาขาใด โดยที่ผู้ใหญ่จะต้องเรียน อาชีวศึกษาระดับปริญญาเท่านั้น ในประเทศเยอรมันนี โรงเรียนจะจัดให้มีการฝึกงาน (Off-the Job Training) เป็นการทดลองฝึกปฏิบัติงาน (Apprenticeship) ภายนอกสถาบัน

๓. การประกันคุณภาพ (Quality Assurance: QA) ของการฝึกอบรมและการจัดการศึกษาสำหรับ ผู้ใหญ่นอกระบบ (non-formal Adult Education and Training: AET) พบว่า การประกันคุณภาพเป็น หัวใจหลักในการกำหนดนโยบาย AET อย่างไรก็ตาม การประกันคุณภาพของ AET ค่อนข้างมีการศึกษาน้อยมาก และไม่มีกรอบร่วม (Common Framework) ในการประเมินหรือเปรียบเทียบระบบการประกันคุณภาพ ในกลุ่มประเทศ OECD จึงทำให้หลายประเทศใช้มาตรการสำหรับการประเมินคุณภาพที่แตกต่างกันไป

๒. การรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายการศึกษาระดับรัฐมนตรี

Mr. Andreas Schleicher, Director for Education and Skills ขององค์การโออีซีดี ได้รายงาน การดำเนินงานในเรื่องการจัดทำแบบสรุปตัวชี้วัดในเรื่องความเสมอภาคทางการศึกษา (Dashboard of indicators on equity in an through education) การดำเนินการในเรื่องความเสมอภาคทางการศึกษามี วัตถุประสงค์สำคัญเพื่อลดช่องว่างในเรื่องความแตกต่างของผลลัพธ์ทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ขณะนี้อยู่ระหว่างการจัดเตรียมข้อมูลเพื่อเผยแพร่ dashboard ซึ่งประกอบด้วยตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับ ความเสมอภาคทางการศึกษา การดำเนินงานในอนาคตจะมีการพัฒนาตัวชี้วัดและศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้ความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งที่ประชุมได้แสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยกับการพัฒนาข้อมูลตัวชี้วัด แต่ควรให้ความสำคัญกับการใช้ข้อมูลที่ทันสมัย และคำนึงถึงคุณภาพของข้อมูลที่ใช้

ที่มาภาพ : การประชุมผ่านระบบออนไลน์ของคณะกรรมการนโยบายการศึกษาของโออีซีดี ครั้งที่ ๓๓

๓. การดำเนินงานและงบประมาณของคณะกรรมการฯ ปี ๒๐๒๑ - ๒๐๒๒

การดำเนินงานของคณะกรรมการฯ มุ่งเน้นการทำงานใน ๓ เรื่อง ได้แก่ ๑) การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ ๒) การสนับสนุนในเรื่องการพัฒนา นโยบาย และ ๓) การมีผลลัพธ์และข้อมูลที่เป็นมาตรฐาน โดยคณะกรรมการฯ ได้มีการทำงานในหลายโครงการสำคัญ เช่น เรื่องตัวชี้วัดทางการศึกษา (Indicators of Education Systems : INES) การพัฒนาศักยภาพของ AI และมนุษย์ โครงการประเมินผลทางการศึกษาระดับนานาชาติ ด้านสมรรถนะผู้ใหญ่ (Programme for the International Assessment of Adult Competencies : PIAAC) โครงการ Teaching and Learning International Survey (TALIS) และการทบทวนนโยบายให้แก่ประเทศสมาชิก (Country Policy reviews) เป็นต้น โดยงบประมาณส่วนใหญ่ได้มาจากการดำเนินโครงการต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น และการสนับสนุนจากภาคส่วนต่าง ๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐ เอกชน มูลนิธิ นอกจากนี้ ยังมีโครงการที่สำคัญที่ดำเนินการในปี ๒๐๒๑ - ๒๐๒๒ เช่น โครงการด้านทักษะ การศึกษาปฐมวัย การเรียนการสอน อุดมศึกษา ความเสมอ

ภาคทางการศึกษา ซึ่งบางโครงการยังอยู่ในระหว่างการดำเนินงาน สำหรับการดำเนินการในปี ๒๐๒๕ - ๒๐๒๖ ได้มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนถึงความเป็นไปได้ ขอบเขตการดำเนินงาน เวลา ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในช่วง Incubator ไปแล้ว ซึ่งจะต้องมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันต่อไปถึงแนวทางและความเป็นไปได้ ในการดำเนินงาน/โครงการที่จะดำเนินการร่วมกันในอนาคต

๔. โครงการการศึกษาสำหรับสังคมที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง (Education for Inclusive Societies)

Ms. Lucie Cerna ได้นำเสนอโครงการ Education for Inclusive Societies ได้มีการนำเสนอกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ข้อมูล ขอบเขตของการศึกษา ระเบียบวิธีวิจัย การดำเนินงานของโครงการ มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้รัฐบาลของแต่ละประเทศและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียบรรลุเป้าหมายการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง เพื่อสร้างสังคมที่มีคุณภาพ ในภาวะที่โลกกำลังเผชิญในเรื่องการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ บทบาทของ AI และเทคโนโลยีดิจิทัลที่เพิ่มขึ้น โดยการศึกษาในครั้งนี้มีแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ๓ ประเด็นสำคัญ คือ ความหลากหลาย (Diversity) ความเสมอภาค (Equity) และความทั่วถึง (Inclusion) การศึกษาต้องมีบทบาทสำคัญในการสร้างสังคมที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งนี้ มีประเด็นสำคัญเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้อง ๕ เรื่อง คือ ๑) ธรรมชาติ ๒) ทรัพยากร ๓) การเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากร ๔) การเข้าไปดำเนินการทางการศึกษาในบางเรื่องที่เป็น (Educational Interventions) ๕) การกำกับติดตามและการประเมิน (Monitoring and Evaluation)

การกำหนดนิยามสำหรับสังคมที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง (Inclusive Society) สามารถระบุได้หลายลักษณะ เช่น

- ประชาชนทั้งหมดสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตของตน
- ทุกคนมีบทบาทที่เข้มแข็งในสังคม
- มีกลไกที่ทำให้เกิดความหลากหลาย ความเสมอภาคในโอกาสไม่ว่าประชาชนจะมีภูมิหลังอย่างไร
- ส่งเสริมในเรื่องไว้วางใจและเห็นคุณค่าในเรื่องประชาธิปไตยและความอดทน
- เคารพในเรื่องสิทธิมนุษยชน เสรีภาพ กฎหมาย โดยมีโครงสร้างทางกฎหมายที่เข้มแข็ง
- การเข้าถึงทรัพยากรและการกระจายทรัพยากรมีความเป็นธรรม

ทั้งนี้ มีองค์ประกอบสำคัญที่เกี่ยวข้องกับสังคมที่ครอบคลุมทั่วถึง ได้แก่ จุดเน้นทางเศรษฐกิจและตลาดแรงงาน จุดเน้นทางด้านสังคมและการเมือง ได้แก่ การไว้วางใจของประชาชนต่อรัฐบาล และองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น สิ่งแวดล้อมที่เป็นมิตร สุขภาพ สารสนเทศและเทคโนโลยี การขนส่งและที่อยู่อาศัย

การศึกษาในครั้งนี้จะศึกษาถึงผลกระทบของโควิด ๑๙ ต่อสังคมและผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนในกลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะในกลุ่มเปราะบาง จะศึกษาผลกระทบในระยะกลางทั้งในเรื่องอารมณ์ สังคมของผู้เรียน และประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมนำเสนอนวัตกรรม นโยบายและแนวปฏิบัติที่ดีเพื่อสร้างการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง โดยโครงการจะศึกษาในจุดเน้น ๒ เรื่อง คือ

๑) ระบบการศึกษาจะสนับสนุนความต้องการในการเรียนรู้และความเป็นอยู่ที่ดีของผู้เรียน ตลอดช่วงชีวิตได้อย่างไร โดยเฉพาะในกลุ่มเปราะบาง โดยในประเด็นนี้จะศึกษาระบบต่าง ๆ ที่สนับสนุน ผู้เรียนกลุ่มเปราะบาง ความยั่งยืนทางการเงิน บทบาทของโรงเรียนและการจัดการศึกษา การช่วยเหลือผู้เรียน ที่มีความสามารถแตกต่างกันในโรงเรียน การจัดชั้นเรียนและพื้นที่เพื่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่มีความเสมอภาค การจัดหาอาหารในมือต่าง ๆ โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายหรือลดราคา การเข้าถึงกิจกรรมนอกหลักสูตร การจัดหาทุนให้ ผู้เรียน และการส่งเสริมในเรื่องกีฬา เป็นต้น

๒) ความเสมอภาคและความทั่วถึงทางการศึกษาจะทำให้เกิดการพัฒนาลังคมที่มีความ ทั่วถึงได้อย่างไร โดยประเด็นนี้ จะศึกษาเส้นทางการศึกษาตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษา ผลตอบแทน ทางการศึกษาในกลุ่มที่แตกต่างกัน การกำกับติดตามในเรื่องความเสมอภาคทางการศึกษา ผู้ที่ออกจาก การศึกษาปฐมวัย สมรรถนะโลกและความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมที่ก่อให้เกิดความเสมอภาค เป็นต้น

การศึกษาในครั้งนี้จะรวบรวมทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยอาศัยความร่วมมือจาก หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและองค์กรระหว่างประเทศ และนำเสนอในประเด็นที่สำคัญ ได้แก่

- กรอบแนวคิดในเรื่องการศึกษาและสังคมที่ทั่วถึง
- รายงานการวิเคราะห์
- คู่มือการดำเนินงานที่จะทำให้ระบบการศึกษามีความเสมอภาคและทั่วถึง
- นโยบาย มีการประชุมระหว่างผู้แทนของประเทศต่าง ๆ และการประชุมผ่าน webinars
- การนำเสนอของประเทศต่าง ๆ เช่น การทบทวนประเด็นเชิงนโยบาย การเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

การประชุมเชิงปฏิบัติการ

- คาดว่าจะมีรายงานครั้งสุดท้ายในปี ๒๐๒๖ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับประเทศที่สนใจเข้าร่วม

ทั้งนี้ ที่ประชุมได้ร่วมกันอภิปรายถึงประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาอย่างมี คุณภาพแบบทั่วถึง เช่น การจัดลำดับความสำคัญของผู้เรียนกลุ่มต่าง ๆ ระดับการมีส่วนร่วม การเข้าถึง แพลตฟอร์มต่าง ๆ การมีนโยบายแบบองค์รวม มาตรการ/เวลาที่ต้องเข้าไปช่วยเหลือผู้เรียน การส่งเสริมใน เรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต ความร่วมมือระหว่างกระทรวงในการแก้ปัญหา การจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียนและ สิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน การสนับสนุนจากชุมชน เป็นต้น

ที่มาภาพ : PowerPoint ที่นำเสนอในการประชุมคณะกรรมการนโยบายการศึกษาของไออีซีดี ครั้งที่ ๓๓

๕. นโยบายการศึกษาระดับอุดมศึกษา (Higher Education Policy)

การดำเนินงานในเรื่องนโยบายอุดมศึกษาจะมีประเด็นสำคัญ ๒ เรื่อง ได้แก่ การจัดลำดับความสำคัญของการทำงานเรื่องนโยบายอุดมศึกษาในปี ๒๐๒๓ - ๒๐๒๔ และรายงานความก้าวหน้าในการจัดทำรายงานเรื่องแนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอุดมศึกษาข้ามพรมแดน (Guidelines for Quality Provision in Cross-Border Higher Education) ซึ่งมีประเด็นของการดำเนินงาน ดังนี้

๑. การดำเนินงานในโครงการที่เกี่ยวข้องกับนโยบายอุดมศึกษาในปี ๒๐๒๓ - ๒๐๒๔ จะให้ความสำคัญ ๔ เรื่อง ได้แก่

๑) ทรัพยากรทางอุดมศึกษา (Resourcing higher education) การดำเนินงานจะมีการสังเคราะห์ แลกเปลี่ยนความรู้ในประเด็นสำคัญต่าง ๆ การศึกษาข้อมูลเปรียบเทียบ เป็นต้น

๒) นโยบายดิจิทัลเพื่อความเสมอภาคและมีประสิทธิภาพ (Policies for effective and inclusive digitalization) การดำเนินงานจะมีการสังเคราะห์ แลกเปลี่ยนความรู้ในประเด็นสำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายดิจิทัลในระดับอุดมศึกษา เช่น โครงสร้างพื้นฐานทางดิจิทัล การประกันคุณภาพการศึกษา

๓) Reskilling และ Upskilling ในการจัดการศึกษาอุดมศึกษา จุดเน้นสำหรับการศึกษาในประเด็นนี้ คือ สมรรถนะที่เกี่ยวข้องในเรื่อง Education and Innovation Practice Community (EIPC) ของสหภาพยุโรป โดยจะมีการวิเคราะห์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในประเด็น การศึกษาในระดับอุดมศึกษาสามารถส่งเสริมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะเชิงนวัตกรรม (Innovation Competencies) ในระดับต่าง ๆ อย่างไร นอกจากนี้ จะศึกษาในเรื่องการพัฒนาทักษะให้กับผู้ใหญ่วัยแรงงาน การส่งเสริมในเรื่อง micro-credentials ในระดับอุดมศึกษาของประเทศสมาชิก OECD ด้วย

๔) การเพิ่มศักยภาพในเรื่องข้อมูลเชิงประจักษ์ (Enhancing higher education evidence) เช่น เรื่องฐานข้อมูลสำหรับผู้จัดการศึกษาอุดมศึกษา

๒. ขณะนี้อยู่ในระหว่างการจัดทำรายงานแนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอุดมศึกษาข้ามพรมแดน (Guidelines for Quality Provision in Cross-Border Higher Education)

ที่ประชุมได้อภิปรายแลกเปลี่ยนความเห็นเกี่ยวกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับนโยบายอุดมศึกษา เช่น ๑) การพัฒนาการอุดมศึกษาควรมุ่งเน้นในเรื่องผลลัพธ์การเรียนรู้ที่จะเกิดกับผู้เรียน เช่น การพัฒนาในเรื่อง micro-credentials เครือข่าย (networking) ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือ การแบ่งปันความรู้ การพัฒนา ศักยภาพ และการคำนึงถึงผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ (Economic return) ๒) ควรให้ความสำคัญกับเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิตในระดับอุดมศึกษา ๓) ควรส่งเสริมในเรื่องความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลแก่อาจารย์ และนักศึกษา ๔) ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาออนไลน์ ๕) ควรให้ความสำคัญในเรื่องปรับปรุงแผนการอุดหนุนทางการเงินการศึกษาเพื่อให้การเรียนตอบสนองต่อความต้องการของตลาดมากขึ้น เป็นต้น

นอกจากนี้ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ประชุมยังได้นำเสนอประเด็นในเรื่องแนวปฏิบัติที่ดีในเรื่องดิจิทัลของ การอุดมศึกษา (Peer Leading on Digitalization in Higher Education) ซึ่งได้นำเสนอบทบาทของหน่วยงานภาครัฐในการสนับสนุนเรื่องดิจิทัลในการศึกษาระดับอุดมศึกษาใน ๔ เรื่อง ได้แก่

๑) การส่งเสริมในเรื่องนวัตกรรมในการเรียนการสอน ได้แก่ การออกแบบรูปแบบการเรียนรู้และการประเมินผลเพื่อให้การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ครอบคลุมทั่วถึง

๒) การระบุสิ่งที่ต้องดำเนินการและการตอบสนองต่อการลงทุนที่ต้องการ ได้แก่ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในการโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การสนับสนุนผู้เรียนและสารสนเทศต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๓) กฎและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องที่จะทำให้การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมีประสิทธิภาพมากขึ้น ได้แก่ การประกันคุณภาพ การรับรองผลการเรียนรู้ ระบบเครดิตและระบบสารสนเทศภาครัฐ ที่ต้องปรับให้สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ใหม่

๔) การกำกับติดตามการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ เกี่ยวข้องกับโอกาสและความท้าทายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากความก้าวหน้าใหม่ ๆ เช่น เทคโนโลยี AI การเรียนรู้ในเครื่องจักรกลใหม่ ๆ

ตัวอย่างแนวปฏิบัติที่ตีนโยบายดิจิทัลในการศึกษาระดับอุดมศึกษา

๑) **ประเทศเนเธอร์แลนด์** วิธีการที่ใช้ในการเปลี่ยนผ่านการอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาไปสู่ดิจิทัล มีโครงการสำคัญในระดับประเทศ ๒ โครงการ ได้แก่

๑.๑ **Acceleration Plan (๒๐๑๙ - ๒๐๒๒)** แผนการดำเนินงานได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงการเชื่อมต่อการศึกษากับตลาดแรงงาน ทำให้การศึกษามีความยืดหยุ่นมากขึ้น และเรียนรู้เทคโนโลยีให้ดีขึ้นและชาญฉลาดมากขึ้น มีการนำร่องเรื่อง microcredentials ในสถาบันอุดมศึกษา ๓๒ แห่ง รวมทั้งมีการตกลงกันในเรื่องมาตรฐานและการประกันคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับ microcredentials

บทเรียนที่ได้จาก Acceleration Plan

- มีจุดเน้นระยะยาว ซึ่งมีกรอบในการดำเนินงานมากกว่า ๔ ปี
- ก่อให้เกิดนวัตกรรม กระตุ้นให้เกิดการทดลองและนำร่องจากการดำเนินงานในโปรแกรมต่าง ๆ
- ก่อให้เกิดวัฒนธรรมที่ส่งเสริมในเรื่องการดำเนินงานหรือการริเริ่มใหม่ๆ ทางการศึกษา
- กระตุ้นให้เกิดความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างสถาบัน
- ทำให้ผลจากการทดลองอยู่ในข้อตกลงในระดับประเทศ นโยบายและกฎหมาย

๑.๒ **Nplus - moving education (๒๐๒๓ - ๒๐๓๐)** ดำเนินการเพื่อให้การศึกษาเปลี่ยนผ่านไปสู่ดิจิทัล โดยการพัฒนา Centres for Teaching and Learning ในระดับอุดมศึกษาและระดับอาชีวศึกษา มีสถาบันอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาเข้าร่วมโครงการ ๑๐๗ สถาบัน ใช้งบประมาณ ๕๖๐ ล้านยูโร ระยะเวลา ๘ ปี มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ๒) การปรับตัวของภาคการศึกษา และ ๓) ปรับปรุงและพัฒนาทักษะทางดิจิทัลให้กับนักเรียนและบุคลากร โดยมีการจัดตั้ง Transformation hubs เป็นศูนย์กลางให้คณาจารย์ นักศึกษา นักวิจัย ภาคธุรกิจ มาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเชื่อมโยงความรู้นวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ทางด้านการศึกษา โดยศูนย์จะประกอบด้วย ๒ องค์ประกอบที่สำคัญ คือ ๑) โครงสร้างพื้นฐานทางด้าน IT (IT infrastructure) และ ๒) โครงสร้างพื้นฐานทางด้านความรู้ (Knowledge infrastructure) ความท้าทายในการดำเนินงาน ได้แก่

- พันธะสัญญาจากสถาบันการศึกษาและความร่วมมือจากฝ่ายต่าง ๆ
- ศักยภาพและความเชี่ยวชาญในการสร้างความเชื่อมโยง
- ความร่วมมือจาก ๓ ภาคส่วน
- ความร่วมมือระหว่างนานาชาติ

๒) ประเทศออสเตรเลีย ริเริ่มในเรื่องเครดิตดิจิทัล (Australia's digital credential initiatives) ซึ่งได้มีการดำเนินการใน ๒ เรื่องสำคัญ ได้แก่

๒.๑ National Credential Platform (NCP)

เป้าหมายของ NCP คือ จะทำให้มีสารสนเทศในเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ดีขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงของภูมิทัศน์ทางการศึกษา (education landscape) ที่มีความต้องการหลักสูตรระยะสั้นมากขึ้นเพื่อให้แรงงานสามารถ upskill และ reskill ตลอดช่วงชีวิตที่ทำงาน การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับแรงงานเพื่อให้มีทักษะที่สอดคล้องกับมาตรฐานของภาคอุตสาหกรรม การดำเนินงานในเรื่องนี้เป็นความพยายามในแก้ปัญหาในเรื่องการขาดทักษะแรงงานโดยการสร้างนิเวศการเรียนรู้ในระบบดิจิทัลสำหรับผู้เรียน

การดำเนินงาน NCP มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแพลตฟอร์มสำหรับนักเรียนและผู้สำเร็จการศึกษา เป็นพื้นที่สำหรับเก็บเครดิต สำหรับการรับรองผลการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา เป็นแพลตฟอร์มที่ให้สถาบันอุดมศึกษาและการศึกษาอบรมเข้ามาใช้ข้อมูล

เส้นทางในการพัฒนา NCP แบ่งเป็น ๓ ขั้นตอน

๑. ขั้นตอนในการแสวงหาความรู้ (Discovery Stage) เป็นการระบุความต้องการของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา และนายจ้าง มีการปรึกษาหารือกับผู้แทนของกลุ่มต่าง ๆ เพื่อกำหนดวิธีการที่ดีที่สุดสำหรับ NCP

๒. ขั้นทดลอง (Alpha Stage) เป็นขั้นตอนในการทดสอบศักยภาพของระบบข้อมูลและการออกแบบ NCP

๓. ขั้นทดสอบการใช้งานจริง BETA (BETA Stage) เป็นขั้นตอนการพัฒนา ร่วมกับผู้จัดส่งข้อมูล เส้นทางของการส่งข้อมูลต่าง ๆ การย้ายโอนหน่วยกิต มีการทดสอบการใช้ข้อมูลระหว่างมหาวิทยาลัยและผู้เรียน โดยมีการปรึกษาหารือร่วมกับกลุ่มต่าง ๆ ทั้งผู้แทนที่มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยและผู้แทนจากภาคส่วนต่าง ๆ

๒.๒ MicroCred Seeker ที่เป็นดิจิทัลแพลตฟอร์มสำหรับใช้ในการเทียบเคียงเรื่อง microcredentials ดำเนินการในเรื่องการรับรองเครดิต และเส้นทางการเรียนรู้ต่าง ๆ รวมทั้งมีการเชื่อมโยงกับการดำเนินโครงการอื่น ๆ ของรัฐบาล เช่น National Credentials Platform ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ที่สำคัญของการดำเนินงาน คือ สามารถกระตุ้นให้สถาบันอุดมศึกษาและภาคอุตสาหกรรมพัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้ระยะสั้นเพื่อพัฒนาชุดทักษะ (Skillsets) ของประชาชน ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยที่ผ่านมามีปัญหาอุปสรรคที่สำคัญในการดำเนินงาน คือ ขาดความสอดคล้องของนโยบายในระดับต่าง ๆ ในการดำเนินงานเรื่อง microcredentials การมีกรอบการทำงานในระดับประเทศจะทำให้การดำเนินงานในเรื่องนี้มีความเที่ยงตรงมากขึ้น ทั้งนี้ โครงการเน้นย้ำว่าการดำเนินการในเรื่อง microcredentials ควรจะดำเนินการในลักษณะที่เน้นผลลัพธ์ (Outcome-based) ตอบสนองต่อความต้องการของภาคอุตสาหกรรม ปรับเปลี่ยน

แนวทางการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมในเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต การดำเนินงานควรมีความโปร่งใสและเข้าถึงได้ (transparent and accessible)

นับตั้งแต่วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๐๒๒ มีการดำเนินการในเรื่อง microcredentials ๔๐๐ หลักสูตรจาก ผู้จัดการศึกษา ๕๕ แห่ง และ ๒ ใน ๓ ของมหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศออสเตรเลียกำลังดำเนินการในเรื่องนี้ โดยการดำเนินงานในระยะต่อไปคือ ๑) ทำให้เรื่อง digital credentialing เป็นที่สนใจและได้รับการสนับสนุนอย่างแพร่หลาย ๒) กำหนดให้เรื่องนี้อยู่ในการปฏิรูปการศึกษาที่กำลังดำเนินการอยู่ ๓) โครงการนี้ควรจะรวมอยู่ในระบบนิเวศทางการศึกษาใหม่ ๆ ๔) โครงการเหล่านี้ควรมีส่วนช่วยให้รัฐบาลสามารถตัดสินใจในเรื่อง digital credentialing และสารสนเทศสำหรับผู้เรียนและภาคอุตสาหกรรม

๖. แนวทางการดำเนินงานเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Mapping on Lifelong Learning)

Francesca Borgonovi จาก OECD Centre for Skills ได้นำเสนอว่าการดำเนินงานในเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิตในปี ๒๐๒๓ - ๒๐๒๔ มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดขอบเขตของการศึกษา และนำไปสู่การออกแบบนโยบายเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยใช้กรอบแนวคิดในการศึกษาจากบริบทที่ได้ในรายงาน Skill Outlook 2021 : Learning for Life โดยประเด็นสำคัญที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ ๑) การเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง ๒) ช่วงเวลาที่เหมาะสมในแต่ละช่วงสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต ๓) บริบทที่สำคัญต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ๔) ทักษะ และความรู้สำหรับแต่ละบุคคล ๕) นโยบายระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน แผนการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ OECD จะจัดทำมีรายละเอียดโดยสังเขป เป็นการตั้งคำถามในมิติ (Dimension) ต่าง ๆ เพื่อเป็นการชี้้นำในการจัดทำเนื้อหา ดังนี้

- เป้าหมาย (Goal)
  - เพื่อระบุจุดแข็งของการเรียนรู้ (Area of strength)
  - เพื่อระบุความจำเป็นต่อการลงทุนเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตในอนาคต (Future Investment)

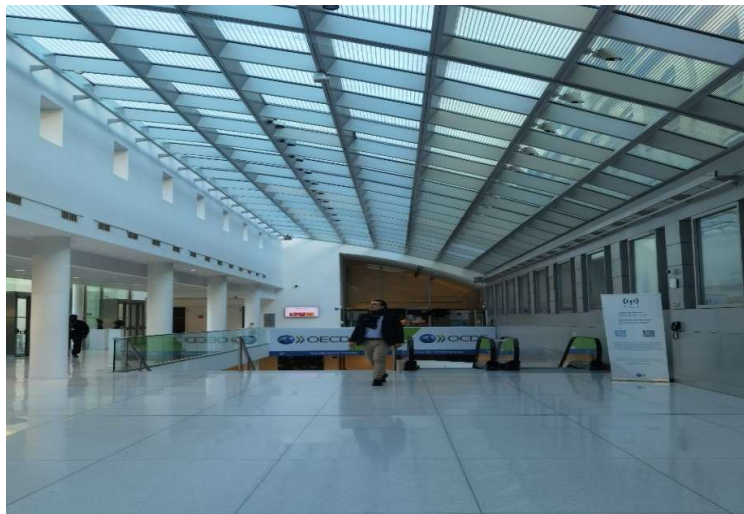
- เพื่อช่วยในการออกแบบนโยบายการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยยึดหลักความเสมอภาคและการเข้าถึงอย่างเท่าเทียม (Equity and inclusion)
- จุดเริ่มต้น (Starting Point)
  - กรอบความคิดในการศึกษาในบริบทของ Skill Outlook 2021 : การเรียนรู้เพื่อชีวิต (Learning for life)
- ทำไมการเรียนรู้ตลอดชีวิตถึงสำคัญ
  - องค์ประกอบต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ (ตลาดแรงงาน, ความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม, การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ฯลฯ)
- การเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อใด
  - การจัดการเรียนรู้ในช่วงวัยต่าง ๆ
  - ปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัดต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ของแต่ละช่วงวัย
  - ปัจจัยส่วนบุคคล
- คนเราควรเรียนอะไร
  - จังหวะ ความต่อเนื่องของการเรียนรู้ในแต่ละช่วงวัย
  - ทักษะที่มีต่อการเรียนรู้ในแต่ละช่วงวัย
- การเรียนรู้เกิดขึ้นที่ไหนและควรเกิดขึ้นเมื่อใด
  - สถานที่ที่การเรียนรู้เกิดขึ้น
- การเรียนรู้ถูกผลักดันอย่างไรและควรสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างไรถึงจะได้ผลดี
  - แรงจูงใจ ความร่วมมือ หลักสูตร การอบรมครู การรับรองต่าง ๆ

โดยที่ประชุมได้อภิปรายถึงประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ ความหลากหลายของรูปแบบการเรียนรู้ ควรให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาทักษะให้กับผู้เรียนในระดับอาชีวศึกษา การศึกษาผู้ใหญ่ และควรเน้นการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมีข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการนโยบายการศึกษาฯ ดังนี้

- เนเธอร์แลนด์ – มีข้อเสนอแนะว่า OECD ไม่ควรมองการเรียนของแต่ละบุคคลเป็นแบบตายตัว แต่ควรมองถึงความหลากหลายของรูปแบบการเรียนรู้มากกว่า นอกจากนั้นยังควรคำนึงถึงการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างชุดของการเรียนรู้ (Settings) การมีส่วนร่วมกับภาคเอกชน การสนับสนุนของภาครัฐ และการจัดอุปสรรคหรือข้อจำกัดต่าง ๆ ของการเรียนรู้
- ลิทัวเนีย – เห็นด้วยกับเนเธอร์แลนด์ในเรื่องของการระบุดูอุปสรรคหรือข้อจำกัดต่าง ๆ ของการเรียนรู้ในแต่ละช่วงวัย และแต่ละระดับควรมีการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ โดยเฉพาะการศึกษานอกระบบ นอกจากนี้ ควรนำเสนอกลไกในการเข้าถึงการเรียนรู้ของประเทศสมาชิก การวางระบบช่วยเหลือนายจ้างเพื่อช่วยพัฒนาทักษะของพนักงานในสังกัด
- นิวซีแลนด์ – มองการเรียนรู้ตลอดชีวิตในมุมมองของการ Re-skill, Up-skill มีการพัฒนาระบบอาชีวศึกษาเพื่อสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ง่ายสามารถทำงานไปด้วยเรียนไปด้วยได้ นอกจากนั้นมุมมองของ OECD ที่มีต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตก็เป็นสิ่งสำคัญ นิวซีแลนด์ยังมีการเสนอให้เพิ่มคำถามที่ใช้ในการจัดทำแผน คือ ใครเป็นผู้ได้ประโยชน์มากที่สุด ใครควรเป็นคนกลุ่มหลักในกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- แคนาดา - มองว่า แผนการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตควรมุ่งเป้าไปที่การจัดการเรียนรู้ในวัยผู้ใหญ่ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ในวัยใหญ่นั้น ยังขาดข้อมูลที่จำเป็นอยู่มาก อย่างไรก็ตาม ควรจัดทำ

แผนการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตแบบเบื่องต้นให้เสร็จโดยเร็วที่สุด เพื่อที่จะได้สามารถดำเนินงานในขั้นต่อไปได้

- TUAC (The Trade Union Advisory Committee) – เห็นด้วยกับคำถามทั้ง ๕ ข้อเบื้องต้นที่ใช้ในการจัดทำแผนการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเห็นควรว่าควรระบุถึงข้อจำกัดต่าง ๆ ในแต่ละคำถามของ OECD โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของอุปสรรคและข้อจำกัดของการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมถึงต้องระบุถึงกลไกและการเข้าถึงการเรียนรู้
- โรมานี - มองว่า องค์ประกอบต่าง ๆ ของการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นเรื่องของการให้คุณค่า (Issue of great value) ในโอกาสการเข้าถึงการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเฉพาะปัญหาเรื่องของการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน และภาคส่วนอื่น ๆ ที่มีส่วนร่วมกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- ยูเนสโก – มองว่าแผนนี้เป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะช่องทางการเข้าถึงการเรียนรู้ อุปสรรคและข้อจำกัดของการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๗. รายงานทักษะการที่จำเป็นในปี ๒๕๖๖ (Skill Outlook 2023)

รายงานทักษะการที่จำเป็นในปี ๒๕๖๖ (Skill Outlook 2023) จะนำเสนอทักษะสำหรับการฟื้นตัวและความยืดหยุ่น (Skills for Recovery and Resilience) ใน ๓ ด้านคือ ๑) การป้องกันในเรื่องสุขภาพ ๒) การเปลี่ยนผ่านทางด้านดิจิทัล และ ๓) การเปลี่ยนผ่านไปสู่สังคมสีเขียว โดยการพัฒนาทักษะให้กับผู้เรียนเพื่อการ

เปลี่ยนแปลงไปสู่การสร้างสิ่งแวดล้อมทางดิจิทัลที่มีคุณภาพ (the quality of digital environment) เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ รวมทั้งการปรับตัวในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพอื่น ๆ ด้วย เนื่องจากสังคมมีการเปลี่ยนแปลงในระยะยาวในหลายด้าน เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นต้น

ที่มาภาพ : PowerPoint ที่นำเสนอในการประชุมคณะกรรมการนโยบายการศึกษาของโออีซีดี ครั้งที่ ๓๓

นโยบายสำคัญที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทักษะคือ การ re-skill และ up skill โดยนโยบายที่เกี่ยวข้องกับทักษะควรเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายเชิงยุทธศาสตร์โดยรวม โดยในรายงานจะประกอบด้วยเนื้อหา ๓ ส่วนที่สำคัญ ได้แก่ ๑) ทักษะที่ส่งเสริมในเรื่องสุขภาพ (Health Promotion) ๒) ทักษะเพื่อการเปลี่ยนผ่านไปสู่สังคมสีเขียว (Skills for the Green Transition) เช่น ทักษะสำหรับการปรับตัวในสิ่งแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลง ๓) ทักษะเพื่อการเปลี่ยนผ่านไปสู่สังคมดิจิทัล (Skill for the Digital Transition)

๘. ข้อเสนอแนะทางการดำเนินงานในอนาคต

๑. ควรมีการศึกษาประเด็นเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของโออีซีดีเพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการจัดทำเสนอเชิงนโยบายทางการศึกษาของประเทศไทย

๒. ควรมีการศึกษาวิจัยประเด็นสำคัญต่าง ๆ ของหน่วยงานเชิงนโยบายทางการศึกษาของประเทศไทย เพื่อเป็นทิศทางในการทำงานร่วมกับโออีซีดีในอนาคต

๓. ควรมีการเสริมสร้างศักยภาพขององค์กรบุคคลที่ทำหน้าที่เสนอนโยบายในระดับต่าง ๆ เช่น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานศึกษาธิการภาค สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เป็นต้น

๔. ควรมีการทำงานเชิงบูรณาการระหว่างหน่วยงานในสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาและหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายการศึกษาของโออีซีดี

๕. ควรเชื่อมโยงข้อมูล/สร้างเครือข่ายกับผู้จัดทำนโยบายและแผนในส่วนกลางและในพื้นที่เพื่อให้ทราบความเคลื่อนไหวของประเด็นเชิงนโยบายของกลุ่มประเทศที่มีความก้าวหน้าเชิงเศรษฐกิจ เช่น โออีซีดี

๖. ควรร่วมมือกับสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการเพื่อให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่องในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับระดับนโยบายที่จะส่งผลกระทบต่อการทำงานนโยบายเชิงมหภาค

๗. ควรผลักดันให้ประเทศไทยเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานเชิงนโยบาย/โครงการที่เกี่ยวข้องกับไออีซีดีมากขึ้นทั้งในเรื่องงบประมาณ การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้/ประสบการณ์ระหว่างบุคลากร

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

๑. ดร. สุเทพ แก่งสันเทียะ	เลขาธิการสภาการศึกษา
๒. ดร. ภูมิพัทธ์ เรืองแหล่	ผู้ช่วยเลขาธิการสภาการศึกษา
๓. นางศิริพร ศรีพันธุ์	ที่ปรึกษาด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา

ผู้พิจารณา

นางศิริพร ศรีพันธุ์	ที่ปรึกษาด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา

คณะผู้จัดทำรายงานผลการเข้าร่วมประชุม

๑. นางสาวอุษา คงสาย	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนานโยบายด้านการเรียนรู้ สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนการเรียนรู้
๒. นางสาวช่อบุญ จิรานุกภาพ	ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา
๓. นางสาวกรกมล จึงสำราญ	ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายด้านการมีส่วนร่วม และการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนการเรียนรู้
๔. นางสาวสายรุ้ง แสงแจ่ม	ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ และวิเทศสัมพันธ์ สำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ
๕. นางสาวจอมทยาสนิธ พงษ์เสฐียร	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักนโยบายและแผนการศึกษา
๖. นางสาวแววดาว อุทิศ	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ สำนักนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย
๗. นายเอกพล ดวงศรี	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนการเรียนรู้
๘. นางสาวอรวิภา รุ่มโรย	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ สำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ

บรรณาธิการ

๑. นางสาวสายรุ้ง แสงแจ่ม	ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ และวิเทศสัมพันธ์ สำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ
๒. นางสาวอรวิภา รุ่มโรย	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ สำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ
๓. นางสาวสมพร ถึงไชย	เจ้าหน้าที่ธุรการชำนาญงาน สำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ